Nr. 14.
20.
október.

Lög

um

fyrning skulda og annara kröfurjettinda.

Vjer Christian hinn Níundi, af guðs náð Danmerkur konungur,
Vinda og Gauta, hertogi í Sljesvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þjettmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og Vjer staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Skuld eða önnur krafa, sem ekki hefur verið viðurkennd eða lögsókn heimt innan þeirra tímatakmarka, er ákveðin eru í lögum þessum, fellur úr gildi fyrir fyrning.

Nú á kröfuhafi skuld að lúka skuldunaut sínum, og missir hann þá eigi, þótt fyrningarfrestur líði, rjett til að telja kröfuna til skuldajafnaðar, enda sje hún af sömu rót runnin og skuld hans, eða samið hafi verið fyrirfram um skuldajöfnuð eða slíkt áskilið, áður en fyrningarfrest þraut.

Haldsrjettur og veðrjettur ónýtist ekki, þótt skuldin fyrnist, nema sjálfsvörzluveðrjettur í lausafje; hann fellur úr gildi um leið og krafan fyrnist, nema að því er snertir lausafje, sem er löglegt fylgifje með veðsettri fasteign, sbr. 5. og 6. gr. í lögum um veð 4. nóvbr. 1887.

Ennfremur fellur úr gildi sjálfsvörzluveðrjettur fyrir vöxtum og öðrum kröfum, er ræðir um í 2. tölulið 3. greinar, þegar krafan fyrnist.

Þau rjettindi fyrnast ekki, er hvíla á fasteign sem ævarandi afgjaldskvöð, og eigi heldur kröfur til endurgjalds þegnum sveitastyrk.

2. gr.

Þessar kröfur fyrnast á 20 árum:

1. Krafa á hendur landssjóði, banka eða sparisjóði um endurgjald á fje, er lagt hefur verið í sjóðinn til ávöxtunar eða geymslu.
   Banki telst hver sá, sem samkvæmt tilkynningu til verzlunarskránna rekur bankaatvinnu.
2. Krafa um lífeyri og aðrar slíkar kröfur, sem eru fólgnar í rjetti til þess með vissu millibili að krefjast fjárframlags, er ekki getur talizt afborgun af skuld.

Autoriseret Oversættelse i Henhold til Lov 18de September 1891.

Lov

om

Forældelse af Fordringsrettigheder.

Nr. 14.
20.
Oktober.

Vi Christian den Niende, af Guds Naade Konge til Danmark,
de Venders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken,
Lauenborg og Oldenborg,

Gøre vitterligt: Altinget har vedtaget og Vi ved Vort Samtykke stadfæstet følgende Lov:

§ 1.

Gældskrav eller anden Fordring, der ikke er bleven erkendt eller paatalt inden saadan Frist, som nedenfor bestemmes, bortfalder som forældet.

At Forældelsesfristen udløber, medfører ikke, at Fordringshaveren taber Adgang til at afkorte Fordringens Beløb i, hvad han paa sin Side skylder, saafremt enten Fordring og Modfordring udspringer af samme Retsforhold eller Modregning paa Forhaand er vedtaget eller inden Fristens Udløb forlangt.

Forældelsesfristens Udløb medfører ikke Bortfald af Tilbageholdelsesret eller Panteret, med Undtagelse af Underpant i Løsøre. Saadan Panteret bortfalder ved Pantefordringens Forældelse, medmindre Løsøret er pantsat som Tilbehør til fast Ejendom ifølge § 5 og § 6 i Lov om Pant 4de November 1887. Endvidere bortfalder Underpant, for saa vidt angaar Renter eller anden i § 3 Nr. 2 omhandlet Ydelse ved Fordringens Forældelse.

Rettigheder, der hvile som vedvarende Ejendomsbyrde paa fast Ejendom, bortfalder ikke ved Forældelse, ejheller Krav paa Tilbagebetaling af modtaget Fattigunderstøttelse.

§ 2.

I 20 Aar forældes:

1. Fordring paa Landskassen, paa Bank eller Sparekasse i Anledning af Midler, som deri ere indsatte eller givne i Forvaring. Som Bank anses enhver, der ifølge Anmeldelse til Handelsregistret driver Bankvirksomhed.
2. Fordring paa Livrente og lignende Fordringer, som bestaar i Ret til med visse Mellemrum at fordre en Ydelse, der ikke er at betragte som Afdrag paa en skyldig Hovedstol.

Nr. 14. 20. október.

3. gr.

Þessar kröfur fyrnast á 4 árum:

1. Kröfur út af:
   sölu eða afhendingu á vörum eða lausafje, sem ekki er afhent sem fylgifje með fasteign, þó svo, að haldi skuldunautur áfram föstum viðskiptum við kaupmann, verksmið eða þvílíkan atvinnureka, og fái árlega viðskiptareikning, fyrnist ekki sú skuld er hann kann í að vera við nýjár hvert, hvort sem hún stafar frá viðskiptum síðasta árs eða ekki, meðan viðskiptum er haldið áfram óslitið,
   leigu á fasteign eða lausafje,
   veru, viðgjörning eða aðhlynningu,
   flutning á mönnum eða munum,
   vinnu, og hverskonar starfa, sem í tje er látinn; þó fyrnist ekki krafa hjús um kaupgjald, meðan það er samfellt áfram í sömu vist.

2. Kröfur um gjaldkræfa vexti, húsaleigu, landskuld, leigur, gjaldkræf laun eða eptirlaun, lífeyri, forlagseyri, meðgjöf eða aðra greiðslu, er greiðast á með vissu millibili og ekki er afborgun af skuld.

3. Kröfur, er lögtaksrjett hafa.

4. Kröfur samkvæmt ábyrgðarskuldbindingum, að undanskilinni ábyrgð á fjárskilum opinberra gjaldheimtumanna eða gjaldkera við opinberar stofnanir eða stofnanir einstakra manna. Ennfremur endurgjaldskrafa sú, er ábyrgðarmaður eða samskuldari hefur á hendur aðalskuldunaut, meðábyrgðarmanni eða samskuldara, út af greiðslu skuldar; endurgjaldskrafan er þó jafnan dómtæk eins lengi og innleysta krafan mundi verið hafa.

5. Krafa um endurgjald á því, er maður hefur greitt í rangri ímyndun um skuldbinding, eða í von um endurgjald, er brugðizt hefur, þó svo að móttakandi hafi ekki gjört sig sekan í sviksamlegu atferli.

4. gr.

Á 10 árum fyrnast:

1. Kröfur samkvæmt skuldabrjefi, dómi eða opinberri sátt, er ekki falla undir ákvæði 2. gr. Að því er snertir kröfur þær, er um ræðir í 2.—4. tölulið 3. greinar, gildir 10 ára fyrning þó því aðeins, að skuldabrjef sje útgefið, dómur genginn eða sátt gjörð, eptir að krafan fjell í gjalddaga, eða var orðin sjálfstæð skuldakrafa á annan veg, eða rentumiði hafi verið útgefinn fyrir vöxtum eða annari samskonar kröfu.
2. Allar aðrar kröfur, sem ekki er settur annar fyrningarfrestur fyrir í 2. og 3. gr.

5. gr.

Fyrningarfrestur telst frá þeim degi, er krafa varð gjaldkræf. Gjalddagi á verzlunarskuldum telst 31. desbr. ár hvert fyrir þá skuld, sem stofnuð er á árinu, nema samið sje um annan gjalddaga. Fyrningarfrestur á dómkröfum telst frá dómsuppsögn án tillits til fjárnámsfrests.

Nú fer gjalddagi skuldar eða annarar kröfu eptir undanfarandi uppsögn af hálfu kröfueiganda, og telst þá fyrningarfresturinn frá þeim degi, er skuldin í fyrsta lagi gat orðið gjaldkræf eptir uppsögn. Að því er snertir ábyrgð á kröfu, sem fyrnist

§ 3.

I 4 Aar forældes:

1. Fordring i Anledning af:
   Salg eller anden Overdragelse af Løsøre, der ikke er afhændet som Tilbehør til fast Ejendom, dog saaledes at naar Skyldneren fortsætter fast Forretningsforbindelse med en Købmand, Haandværker eller lignende Næringsdrivende, og han modtager aarlig Afregning, saa bliver, saalænge Forretningsforbindelsen fortsættes uafbrudt, den ved hvert Nytaar ham paahvilende Gæld ikke forældet, hvad enten den hidrører fra sidste Aars Forretningsforbindelse eller ikke,
   Brug af fast Fjendom eller Løsøre,
   Ydelse af Ophold, Fortæring eller Forplejning,
   Befordring af Personer eller Gods,
   Udførelse af Arbejde eller Ydelse af personlig Virksomhed af hvilken som helst Art, dog forældes ikke Tyendes Krav paa Løn, saalænge det uafbrudt forbliver i samme Tjeneste.
2. Fordring paa forfalden Rente, Husleje, Forpagtningsafgift, Lønning, Pension, Livrente, Aftægt, Underholdsbidrag eller anden Ydelse, der forfalder med bestemte Mellemrum og ikke er at betragte som Afdrag paa en skyldig Hovedstol.
3. Fordringer, for hvilke Udpantning kan finde Sted.
4. Fordring ifølge Forløfte; herfra dog undtaget Forløfte indgaaet for offentlig eller privat Oppebørselsbetjent eller Kasserer i Anledning af hans Stilling som saadan, saa og Fordring som Forlover eller Medskyldner, der har indfriet Gælden, i denne Anledning har paa Hovedskyldner, Medforlover eller Medskyldner, dog at Paatale staar Indfrieren aaben mindst i den Tid, som gjaldt for den saaledes indfriede Fordring.
5. Fordring, som udenfor Tilfælde af Svig fra Modtagerens Side haves paa Tilbagebetaling af hvad nogen har ydet i urigtig Forudsætning om at Forpligtelse hertil paalaa ham, eller i Forventning om Modydelse, som er udebleven.

§ 4.

I 10 Aar forældes:

1. Fordring, som støttes paa Gældsbrev eller paa Dom eller offentligt Forlig, og ikke falder ind under Bestemmelserne i § 2; paa Krav af saadan Art, som ommeldes i § 3 Nr. 2—4 finder dette dog kun Anvendelse, hvor Gældsbrevet er udstedt, Dommen eller Forliget opnaaet efter at Kravet er forfaldet eller iøvrigt blevet til en selvstændig Gældsfordring, eller Kupon er udstedt for Rente- eller lignende Fordring.
2. Alle andre Fordringer, for hvilke anden Frist ikke er bestemt i §§ 2 og 3.

§ 5.

Forældelsesfristen regnes fra den Dag, da Fordringen er forfalden. Købmænds Regningskrav for Varer solgte i Aarets Løb til Ikke-Købmænd anses forfaldne den 31te December hvert Aar, medmindre en anden Forfaldsdag er vedtagen. Ved Fordring efter Dom regnes Fristen fra Domsafsigelsen uden Hensyn til Eksekutionsfristen.

Lyder en Fordring paa Betaling efter forudgaaende Opsigelse fra Fordringshaverens Side, regnes Fristen fra den Dag, til hvilken saadan Opsigelse tidligst kunde have været given. Hvor Forløfte er indgaaet for en Hovedfordring, for hvilken For-

Nr. 14. 20. október.

á 10 eða 20 árum, telst þó 4 ára fyrningartíminn samkvæmt 4. tölulið 3. greinar að eins frá þeim degi, er krafan á hendur ábyrgðarmanni varð gjaldkræf í raun og veru, jafnvel þótt ábyrgðarkrafan hefði getað fallið fyrr í gjalddaga fyrir uppsögn á aðalkröfunni. En jafnframt fyrnist ábyrgðarkrafan á 10 eða 20 árum frá þeim degi, er hún í fyrsta lagi hefði getað orðið gjaldkræf vegna uppsagnar á aðalkröfunni.

Við útreikning á fyrningarfresti á ábyrgðarkröfu skal ekkert tillit taka til þess, þó ekki sje hægt að krefja ábyrgðarmanninn um greiðslu fyrr en reynzt hefur árangurslaust að ná skuldinni inn hjá aðalskuldunaut, eða fyrr en eptir undangengna aðvörun.

Að því er snertir kröfur þær, er ræðir um í 2. tölulið 2. greinar telst fresturinn frá þeim degi, er hin fyrsta greiðsla fjell í gjalddaga. Sama gildir um fyrningarfrest á ábyrgð á kröfum þessum.

6. gr.

Nú viðurkennir skuldunautur skuld sína við kröfueiganda annaðhvort með berum orðum eða á annan hátt, — t. d. með því að lofa borgun eða greiða vexti — eptir þann tíma, er fyrningarfrest ella hefði átt að telja frá, og hefst þá nýr fyrningarfrestur frá þeim degi, er viðurkenningin átti sjer stað, eða frá þeim degi, er skuldin þar á eptir varð gjaldkræf, eða hefði getað orðið gjaldkræf með uppsögn frá kröfueiganda. Hafi skuldabrjef verið útgefið, eða dómur gengið eða sætt verið gjörð um kröfuna, þá fyrnist krafan eptir ákvæðum þeim, er sett eru í 4. gr. sbr. 5. gr.

7. gr.

Ef skuldari dregur sviksamlega dul á, eða vanrækir að skýra frá atvikum, er krafan byggist á, eða valda því, að hún verður gjaldkræf, og skuldaranum bar skylda til að segja frá, þá fyrnist skuldin ekki, hvað sem öðru líður, fyrr en 4 ár eru liðin frá þeim degi, er kröfueigandinn fjekk vitneskju um þessi atvik, eða eitt ár er liðið frá dánardegi skuldunauts.

8. gr.

Kröfur:

1. sem hjón hafa hvort á annað,
2. sem ómyndugir hafa á hendur fjárhaldsmanni eða yfirfjárráðanda,
3. sem opinberar stofnanir, hlutafjelög eða aðrir ópersónulegir kröfueigendur eiga á hendur forstjóra, fyrnast ekki fyrr en fjögur ár eru liðin frá því, að hjónabandinu var slitið, fjárhaldið hætti, eða forstjórinn vjek úr stöðu sinni.

9. gr.

Nú deyr skuldari eða kröfueigandi, eða kröfueigandi er sviptur fjárforræði, eða bú hans tekið til gjaldþrotaskipta, og fullt ár er ekki eptir af fyrningartímanum, og lengist þá fresturinn um eitt ár frá áminnstum atburði að telja.

10. gr.

Nú er innköllun til skuldheimtumanna, til að koma fram með kröfur sínar innan ákveðins tíma, útgefin af skuldara eða af búi hans, áður en fyrningarfresturinn er á enda, og fyrnist þá krafan ekki fyrr en innköllunarfresturinn er liðinn.

ældelsesfristen er ti eller tyve Aar, skal dog, uanset at Kautionsfordringen kunde bringes til at forfalde ved Fordringshaverens Opsigelse af Hovedfordringen, fire Aars Fristen efter § 3 Nr. 4 først regnes fra den Dag, da Kautionsfordringens Forfaldstid er indtraadt, men Kautionsfordringen forældes i dette Tilfælde tillige i henholdsvis ti eller tyve Aar, fra den Dag, da den ved saadan Opsigelse tidligst kunde have været bragt til at forfalde. Ved Beregningen af en Kautionsfordrings Forældelsestid kommer det ikke i Betragtning, at den først maatte kunne kræves opfyldt, efter at Fyldestgørelse forgæves er søgt hos Hovedskyldneren, eller efter forudgaaende Varsel til Forloveren.

Ved de Fordringer, der ommeldes i § 2 Nr. 2, regnes tyve Aars Fristen fra den Dag, da den første Ydelse forfaldt til Betaling. I samme Frist forældes Retten efter Forløfte indgaaet for nogen saadan Fordring.

§ 6.

Naar Skyldneren efter den Tid, fra hvilken Forældelsesfristen ellers skulde have været regnet, overfor Fordringshaveren udtrykkelig eller paa anden Maade har erkendt sin Forpligtelse — saasom ved Løfte om Betaling eller ved Erlæggelse af Rente — regnes Fristen fra den Dag, da saadan Anerkendelse fandt Sted, eller da Fordringen derefter forfaldt, eller ved Opsigelse fra Fordringshaveren kunde have været bragt til at forfalde. Er Gældsbrev blevet udstedt, eller Dom eller offentligt Forlig opnaaet, gælder hvad i § 4, jfr. § 5, er bestemt om Fordring ifølge saadant Grundlag.

§ 7.

Har Skyldneren svigagtig enten lagt Skjul paa eller undladt at meddele pligtig Underretning om Omstændigheder, som begrunde Fordringen eller medføre, at denne er forfalden, indtræder Forældelse i hvert Fald ikke, saalænge der ikke er hengaaet fire Aar fra den Dag, da Fordringshaveren har faaet Kundskab om de paagældende Omstændigheder, eller et Aar fra Skyldnerens Død.

§ 8.

For Fordring, som tilkommer:

1. den ene Ægtefælle paa den anden,
2. en umyndig paa hans Værge eller Overformynder, eller
3. offentlige Stiftelser, Aktieselskaber eller andre upersonlige Rettighedshavere paa Bestyrer, udløber Forældelsesfristen ikke, forinden fire Aar ere forløbne efter Ægteskabets, Værgemaalets eller Bestyrelsesforholdets Ophør.

§ 9.

Dør Skyldneren eller Fordringshaveren, eller bliver Fordringshaveren umyndiggjort eller hans Bo taget under Konkursbehandling, paa en Tid, da mindre end et Aar er tilbage af Forældelsesfristen, forlænges Fristen til Aarsdagen efter den paagældende Begivenhed.

§ 10.

Er der inden Forældelsesfristens Udløb af Skyldneren, eller i hans Bo udfærdiget Indkaldelse, hvorved Fordringshaverne opfordres til inden en vis Frist at anmelde deres Krav, indtræder Forældelse ikke før Udløbet af den i Indkaldelsen satte Frist.

Nr. 14. 20. október.

Hafi krafan verið tilkynnt í tæka tíð, og ekki er að ræða um opinber skipti eða gjaldþrotaskipti, sbr. 13. gr., þá fyrnist krafan alls eigi, fyrr en eitt ár er liðið frá því innköllunarfresturinn var á enda.

11. gr.

Málssókn telst byrjuð áður en fyrningarfrestur er liðinn, ef kæra til sáttanefndar eða stefna er birt innan nefnds tíma. Þó má stefnufresturinn ekki vera lengri en nauðsyn krefur, ef kæran eða stefnan á að takast fyrir eptir að fyrningarfresturinn er liðinn. Því að eins skal álíta málssókn byrjaða, áður en málinu er stefnt til dóms, að stefnan sje birt svo fljótt sem unnt er, eptir að málinu var vísað til dóms og laga frá sáttanefninni, og stefnufrestur ekki ónauðsynlega langur eins og fyr segir. Þá er opinber stefna er viðhöfð, telst málshöfðun byrjuð þann dag, er stefnan er birt í fyrsta sinni í blaði því, er flytur stjórnarvalda auglýsingar. Þegar gagnkrafa er gjörð til skuldajafnaðar, án þess að gagnsóknarmál sje höfðað, telst sóknin byrjuð, þegar gagnkrafan er gjörð fyrir dóminum. Nú er máli vísað frá dómi eða hafið, eða það fellur niður af öðrum ástæðum, án þess dómur gangi um kröfuna, og hefur þá kröfueigandi rjett til, þótt fyrningarfresturinn sje liðinn, að höfða nýtt mál gegn varnaraðila í hinu fyrra máli, eða þeim, er komið hefur í hans stað, innan 6 mánaða frá því málinu var frávísað, eða það var hafið eða á annan hátt niðurfellt. Hið sama gildir, ef hinu síðara máli, eða síðari málum verður frávísað, eða þau á annan hátt niðurfalla án efnisdóms.

Nú er máli heimvísað til nýrrar meðferðar við lægri dómstól, og hefur þá kröfueigandi heimild til, þótt fyrningarfresturinn sje liðinn, að fá málið tekið fyrir á ný innan 6 mánaða.

12. gr.

Þar sem lögtak eða fjárnám má gjöra án undanfarins dóms eða sáttar, er krafan sótt í tæka tíð, þegar fjárnámið eða lögtaksgjörðin eða nauðungaruppboðið, — þar sem ganga má fram hjá fjárnámi —, er byrjað áður en fyrningarfrestur er liðinn. Verði fjárnámið ekki framkvæmt vegna framkominna mótmæla, eða það fellt úr gildi við æðri dómstól, getur kröfueigandi látið framkvæma fjárnám, lögtak eða nauðungaruppboð á ný samkvæmt ákvæðum 11. greinar, og telst 6 mánaða fresturinn frá því, er hin fyrri sókn endaði.

13. gr.

Þá er bú skuldunauts hefur verið tekið til gjaldþrotaskipta, eða opinberrar skiptameðferðar samkvæmt skiptalögum 12. apríl 1878, eða búinu er skipt af löggiltum skiptaforstjórum, kemur krafa í búið í stað lögsóknar. Sje krafan viðurkend, en henni ekki fullnægt af eignum búsins, fyrnist krafa sú, er kröfueigandi kann að hafa á hendur skuldara eða erfingjum hans, samkvæmt þeim ákvæðum, sem sett eru í 1. tölulið 4. gr., þannig að 10 ára fresturinn telst í fyrsta lagi frá skiptalokum. Ef krafan þar á móti hefur ekki verið viðurkennd, þá hefur kröfueigandinn rjett til, þótt fyrningarfresturinn sje á enda, að byrja nýja málssókn, innan 6 mánaða frá skiptalokum að telja, eða hafi kröfunni verið hrundið með úrskurði skiptarjettar eða dómi æðri rjettar, innan 6 mánaða frá því, að úrskurðurinn eða dómurinn var uppkveðinn.

Er Fordringen udenfor Tilfælde af offentlig Skiftebehandling eller Konkursbehandling, jfr. § 13, betimeligt anmeldt, staar Paatale i ethvert Tilfælde Fordringshaveren aaben, indtil et Aar er forløbet efter Indkaldelsesfristens Udløb.

§ 11.

Søgsmaal anses begyndt inden Forældelsesfristens Udløb, naar Stævning til Retten eller Indkaldelse til Forligsmægling inden nævnte Tid er forkyndt. Dog maa, hvis Indvarsling er sket til en Dag, som ligger efter Fristens Udløb, det givne Varsel ikke være længere end fornødent. Skal Søgsmaal anses begyndt, førend Sagen er paastævnet til Retten, maa Stævning uden Ophold være forkyndt, efter at Sagen af Forligskommissionen er henvist til Retten; om Varselet, hvormed Sagen paastævnes, gælder derhos, hvad nys er sagt. Er offentlig Stævning brugt, anses Søgsmaalet begyndt, naar Stævningen første Gang er bekendtgjort i det Blad, hvor offentlige Bekendtgørelser skal indrykkes. Fremsættes en Fordring til Modregning uden Kontrasøgsmaal, anses Paatale begyndt, naar Paastand om Modregning er nedlagt i Retten. Afvises eller hæves Søgsmaal, hvorunder en Fordring betimelig er indtalt, eller sluttes Sagen paa anden Maade, uden at Dom faas for Fordringen, staar det i sex Maaneder efter Sagens Afvisning eller Ophævelse, eller efter at den paa anden Maade er endt, Fordringshaveren aabent, uanset at Forældelsesfristen er udløben, at begynde nyt Søgsmaal mod den, der var Sagvolder i den tidligere Sag, eller den, som siden er traadt i hans Sted; det samme gælder, naar saadan anden eller en senere Sag afvises eller paa anden Maade sluttes uden Dom i Sagen.

Hjemvises Sag, hvorunder Fordringen er indtalt, til ny Foretagelse ved underordnet Ret, maa saadan Foretagelse ske inden seks Maaneder efter Hjemvisningsdommen, saafremt Fordringen, om Forældelsesfristen imidlertid er udløben, skal anses holdt i Kraft.

§ 12.

Hvor Udpantning eller Udlæg uden Grundlag af Dom eller Forlig kan finde Sted, anses Paatale betimelig at være sket, naar Udpantningen eller Udlægsforretningen eller, hvor saadan er ufornøden, Tvangsauktionen er paabegyndt inden Forældelsesfristens Udløb. — Bliver Forretningen nægtet Fremme, eller ophævet ved overordnet Ret, staar ny Paatale Fordringshaveren aaben overensstemmende med Reglerne i § 11, saaledes at seks Maaneders Fristen regnes fra den tidligere Forfølgnings Afslutning.

§ 13.

Er Skyldnerens Bo taget under Konkursbehandling, eller offentlig Skiftebehandlig ifølge Skifteloven 12te April 1878, eller Boet er behandlet af autoriserede Eksekutorer, anses Fordringen paatalt, naar den er anmeldt i Boet. Bliver Fordringen anerkendt, men ikke fyldestgjort i Boet, forældes det Krav som maatte haves paa Skyldneren eller dennes Arvinger overensstemmende med Reglerne i § 4 Nr. 1, saaledes at de 10 Aar regnes tidligst fra Skiftebehandlingens Slutning. Opnaas ikke Anerkendelse af Fordringen staar, uanset at Forældelsesfristen imidlertid er udløben, særskilt Paatale Fordringshaveren aaben, indtil seks Maanedor ere forløbne fra Skiftebehandlingens Slutning, eller, saafremt Anerkendelse er nægtet ved Skifteretskendelse eller Overdomstols Dom, fra Kendelsen eller Dommen.

Nr. 14. 20. október.

14. gr.

Nú vill sá, er mál hefur höfðað, gjöra kröfu á hendur öðrum manni, til greiðslu að öllu leyti eða að nokkru leyti á því, er hann kynni ekki að fá sjer tildæmt eða ná inn hjá þeim, er hann hefur höfðað málið á móti, og er þá það nægilegt til þess að halda kröfunni í gildi, að kröfueigandinn hafi áður en fyrningarfresturinn var á enda, gjört hlutaðeiganda, eptir reglum þeim, er gilda um birtingu á stefnum, aðvart um málssóknina, enda skal hann þá sækja rjett sinn að lögum innan 6 mánaða, eptir að hinni fyrri málsókn var lokið.

Samsvarandi ákvæði gilda, ef sá, sem stefnt er, vill koma fram kröfu á hendur öðrum manni um fullnustu fyrir það, er hann kann að þurfa að greiða.

15. gr.

Ef ekki er auðið að svo stöddu að sækja við dómstóla á Íslandi mál út af kröfu, sem fyrnist samkvæmt íslenzkum lögum, þá getur kröfueigandi, með því að tilkynna landsyfirdómnum kröfu sína, áður en fyrningartíminn er liðinn, haldið rjetti sínum óskertum, til að sækja rjett sinn að lögum, annaðhvort innan árs eptir að skilyrði voru fengin fyrir því, að innheimta mætti skuldina við íslenzkan dómstól, eða innan 10 ára frá því tilkynningin var gjörð.

Þessi tilkynning á að vera skrifleg, og skal innfæra hana í bók.

Stjórnarráðið setur ítarlegri reglur um, hvernig haga skuli tilkynningum þessum og um gjald fyrir innfærsluna; gjaldið rennur til dómsmálaritara.

16. gr.

Þótt krafan sje fyrnd samkvæmt framannefndum ákvæðum, skal það þó ekki vera því til fyrirstöðu, að sakamaður, sem dæmdur er fyrir glæp, sje jafnframt dæmdur til að greiða skaðabætur til þess, er skaða hefur beðið við glæpinn. Sjeu skaðabæturnar ekki ákveðnar í sakamálsdóminum, getur sá, er misgjört var við, höfðað sjálfstætt mál gegn hinum sakfellda innan 6 mánaða frá dómsuppsögn.

17. gr.

Þegar arðberandi skuld fyrnist, falla jafnframt úr gildi allir áfallnir vextir af skuldinni.

Samsvarandi ákvæði gildir einnig um kröfur, sem eru fólgnar í rjetti til að krefjast fjárframlags með vissu millibili, og ekki getur talizt afborgun af höfuðstól.

18. gr.

Krafa samkvæmt peningaseðli eða bankaseðli fyrnist ekki.

19. gr.

Samningur um lengri fyrningarfrest, en framan er ákveðinn, er löglegur að því er snertir:

1. Skuldabrjef, er ganga eiga kaupum og sölum manna á milli, og út eru gefin í mörgum samhljóða eintökum.
2. Vaxtamiða, sem út eru gefnir fyrir vöxtum af ofannefndum skuldabrjefum eða fyrir arði af hlutabrjefum.
3. Skírteini, sem út eru gefin af lífsábyrgðar- eða framfærslustofnunum.
4. Kröfur þær, er ræðir um í 1. tölulið 2. greinar.

§ 14.

Vil nogen, af hvem Paatale er rejst, overfor en anden Mand gøre Krav paa hel eller delvis Dækning af, hvad han ikke maatte faa tilkendt eller inddrevet hos den, mod hvem Paatale er rejst, skal Fordringen paa saadan anden Mand anses betimelig paatalt, naar Fordringshaveren inden Udløbet af Forældelsesfristen har paa den Maade, som er foreskrevet for Forkyndelse af Stævning, givet ham Meddelelse om Forfølgningen, og derhos har indtalt sit Krav inden seks Maaneder, efter at denne er sluttet.

Tilsvarende Regel gælder, naar nogen, mod hvem Paatale er rejst, overfor anden Mand vil gøre Krav paa Skadesløsholdelse for, hvad han maa udrede.

§ 15.

Kan en Fordring, hvis Forældelse afhænger af islandsk Ret, ikke for Tiden paatales ved islandsk Domstol, kan Fordringshaveren, ved inden Forældelsesfristens Udløb skriftlig at anmelde Fordringen for Landsoverretten, bevare Adgangen til Paatale, indtil enten et Aar er forløbet efter at Adgang til Paatale ved islandsk Domstol er indtraadt, eller ti Aar ere hengaaede efter den Tid, da Anmeldelsen skete. Anmeldelsen bliver at indføre i en dertil indrettet Bog.

Islands Minister fastsætter de nærmere Regler, som skulle iagttages ved Anmeldelsen, samt Betalingen, som skal erlægges af Anmelderen.

Gebyret tilfalder Retsskriveren.

§ 16.

Udløbet af de ovenfor bestemte Frister skal ikke være til Hinder for, at det ved en Dom i offentlig Straffesag, hvorved nogen domfældes for en Forbrydelse, paalægges Domfældte at tilsvare den Skadelidende Erstatning. Er saadan Dom afsagt, uden at Krav paa Erstatning er kommet under Paakendelsen, staar særskilt Paatale den Skadelidende aaben i seks Maaneder efter Dommens Afsigelse.

§ 17.

Er en rentebærende Fordring forældet, er dermed ogsaa bortfaldet Krav paa forfalden eller paaløben Rente. Tilsvarende Regel gælder, naar Ret til fremtidigt at oppebære tilbagevendende Ydelse, bortfalder som forældet.

§ 18.

Fordring efter Pengeseddel eller Bankseddel er ikke Genstand for Forældelse.

§ 19.

En længere Forældelsestid end i denne Lov fastsat kan gyldigt vedtages for Fordringer efter:

1. Gældsbreve, som ere beregnede paa almindeligt Omløb og udgives i mange enslydende Stykker;
2. Kupons, der udstedes for Rente af saadanne Gældsbreve, eller for Udbytte af Aktier;
3. Policer og Kupons, der udgives af Forsikrings- eller Forsørgelsesindretning;
4. for Fordringer, som omhandles i § 2 Nr. 1.

Nr. 14. 20. október.

20. gr.

Stjórnarráð Íslands hefur heimild til að veita eiganda veðsettrar eignar leyfisbrjef til ógildingardóms á veðskuldarbrjefi, ef umsækjandi fullnægir eptirfarandi skilyrðum:

1. að liðin sjeu 10 ár, eða, að því er snertir kröfur þær, er ræðir um í 2. gr., tuttugu ár frá þeim degi, er skuldin samkvæmt ákvæðum skuldabrjefsins fjell í gjalddaga, eða í fyrsta lagi hefði getað orðið gjaldkræf eptir uppsögn, eða að því er snertir kröfur þær, er ræðir um í 2. tölulið 2. greinar, frá gjalddaga hinnar fyrstu greiðslu.
2. að sannað sje, að þrátt fyrir ítarlega eptirgrennslan hafi ekki fundizt nokkur maður, er veðbrjefið veiti rjettindi, og
3. að álíta verði eptir framkomnum skýrslum, að ekkert það atvik hafi fyrir komið er haldi kröfunni enn í gildi gagnvart skuldunaut, nje heldur gagnvart veðeigandanda, þótt persónuleg skuldbinding hefði á honum hvílt.

Ákvæði þessarar greinar hafa engin áhrif á heimild þá, er stjórnarráðið hefur til þess, að veita leyfisbrjef til ógildingardóms á veðbrjefi, þegar álíta verður að veðrjetturinn sje úr gildi genginn.

21. gr.

Ákvæði Jónsbókar í 8. kap. kaupabálks og ákvæðið í 1. málsgrein 9. greinar í lögum um aðför 4. nóvbr. 1887, eru úr gildi felld. Önnur ákvæði, þar sem frestur er settur fyrir málshöfðun eða kröfugjörð, standa óhögguð.

22. gr.

Ákvæði laga þessara gilda einnig um kröfur þær, er þegar eru stofnaðar; þó fellur engin krafa úr gildi samkvæmt lögum þessum fyrr en við árslok 1910.

Eptir þessu eiga allir hlutaðeigendur sjer að hegða.

Gefið á Amalíuborg, den 20. október 1905.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

H. Hafstein.

§ 20.

Islands Ministerium kan efter Ansøgning meddele Ejeren af en pantsat Ejendom Bevilling til at erhverve Dom til Mortifikation af et Pantebrev, naar:

1. der er hengaaet ti, eller, saafremt Fordringen, hvorfor Pant er givet, faldt ind under § 2, tyve Aar siden den Dag, da Fordringen ifølge Pantebrevets Indhold var forfalden, eller hvortil Opsigelse tidligst kunde have været given, eller, saafremt Fordringen faldt ind under § 2 Nr. 2, da en Ydelse første Gang forfaldt til Betaling;
2. det godtgøres, at der forgæves er paa behørig Maade søgt Oplysning, om der findes nogen, hvem Ret ifølge Pantebrevet tilkommer; og
3. det efter de fremkomne Oplysninger er antageligt, at ingen Omstændighed er forefalden, ifølge hvilken Fordringen endnu er i Kraft over for Skyldneren eller overfor Pantets Ejer, selv om personligt Ansvar havde paahvilet ham.

Ved Bestemmelsen i denne Paragraf sker ingen Indskrænkning i den Beføjelse, som ifølge de gældende Regler er tillagt Ministeriet, til at meddele Ejeren af et Pant Bevilling til Mortifikationsdom paa Pantebrev i Tilfælde, hvor Panteretten angives at være ophørt.

§ 21.

De i Jonsbogens Købebalk Kap. 8 indeholdte Bestemmelser om Forældelse samt Bestemmelsen i Lov om Eksekution 4de November 1887 § 9 1° ophæves. Andre Lovbestemmelser, hvori Frist er foreskreven til Paatale, Fremsættelse eller Anmeldelse af nogen Fordring, blive i Kraft.

§ 22.

Denne Lovs Bestemmelser finde Anvendelse ogsaa paa tidligere stiftede Fordringer; dog skal Forældelse i Medfør af Nærværende Lov i intet Tilfælde indtræde før Udgangen af Aaret 1910.

Hvorefter alle vedkommende sig have at rette.

Givet paa Amalienborg, den 20. Oktober 1905.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Christian R.

(L. S.)

H. Hafstein.

Islands Ministerium, den 20. Oktober 1905.

H. Hafstein.

Ólafur Halldórsson.